

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9CdoR/11/2025
Identifikačné číslo spisu: 7622206214
Dátum vydania rozhodnutia: 29.04.2026
Meno a priezvisko: JUDr. Martin Holíč
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2026:7622206214.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci starostlivosti súdu o maloletého V. F. W., narodeného XX. Q. XXXX, zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Poprad, dieťa matky V. A., narodenej XX. V. XXXX, R., T. XX, zastúpenej advokátom JUDr. Tomášom Tauberom, Spišská Nová Ves, Stará cesta 6, a otca Z. W., narodeného XX. P. XXXX, B. T. N., Y., Z. K.-B. XX, zastúpeného advokátom Mgr. Matejom Heringešom, Bratislava, Vilová 2, o návrhu matky na zvýšenie výživného, vedenej na Okresnom súde Spišská Nová Ves pod sp. zn. 4P/300/2022, o dovolaní matky proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 24. apríla 2025 sp. zn. 19CoP/93/2024, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Spišská Nová Ves (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo 17. júna 2024 č. k. 4P/300/2022-538 zvýšil výživné zo strany otca na maloletého zo sumy 300 eur na sumu 340 eur mesačne počnúc 28. novembrom 2022, ktoré je otec povinný uhrádzať k rukám matky vždy do 25. dňa v mesiaci vopred. Otcovi uložil povinnosť uhradiť dlžné výživné v celkovej výške 684 eur jednorazovo k rukám matky do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. V prevyšujúcej časti návrh matky zamietol. Tým zmenil pôvodný rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o výživnom zo strany otca na maloletého (výrok IV.). Žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov konania (výrok V.). Slovenskej republike nepriznal nárok na náhradu trov štátu spočívajúcich v trovách prekladu (výrok VI.).

1.1. Rozhodol o návrhu matky na zvýšenie výživného na maloletého zo strany otca zo sumy 300 eur mesačne na sumu 800 eur mesačne. Svoje rozhodnutie odôvodnil po právnej stránke s poukazom na ust. § 65 ods. 1 až 5, § 63 ods. 1, 2, § 75 ods. 1, 2, § 77 ods. 1, § 78 ods. 1, ods. 3 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine v znení neskorších zmien a doplnení (ďalej len „ZR“), § 2 písm. c) zákona č. 601/2003 Z. z. o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov, § 157, § 2 ods. 1, § 121, § 52, § 55, § 57, § 58 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CMP“), § 155 ods. 1, ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“).

1.2. Súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania skutkovo ustálil, že od ostatnej úpravy výživného skutočne došlo k zmene pomerov na strane maloletého a matky. Nenastala však taká zmena, ktorá by odôvodňovala zvýšenie výživného v matkou požadovanom rozsahu. Zdôraznil, že výživné nemôže slúžiť matke ako náhrada jej príjmu. Vyživovaciú povinnosť majú obaja rodičia, nielen otec a vzťahuje sa na dieťa. Rozhodnutia matky (študovať v dennej forme štúdia na úkor možnosti riadne sa zamestnať, odsťahovanie od matky a pod.) nemôžu byť na úkor otca, aby jej tento výživným v požadovanej výške 800 eur nahrádzal jej príjem popri sociálnom štipendiu. Apeloval, že matka by sa mala usilovať získať príjem z pracovného pomeru za podpory (nie zneužívania) aj N. štátnej sociálnej politiky.

1.3. Súd ustálil sumu odôvodnených mesačných potrieb maloletého vo výške 298,99 eura. Otec si riadne a včas plnil vyživovaciú povinnosť v sume 300 eur, rovnako tak splácal riadne a včas dlh na výživnom 560 eur do novembra 2022 (podľa rozsudku z 10. novembra 2021 č. k. 3P/43/2019-428). Okrem vyživovacej povinnosti k svojmu synovi inú vyživovaciú povinnosť nemá, s maloletým sa však nestretáva, a to najmä z dôvodu veľkej vzdialenosti a jazykovej bariéry. Otec súdu predložil pracovnú zmluvu o výkone práce od 1. februára 2018 pre zamestnávateľa v B. T. N., kde pracuje doposiaľ. Podľa predloženého potvrdenia o príjme za rok 2023 bol otcov priemerný čistý mesačný príjem 2.794,33 eur, osobné výdavky prezentoval v celkovej sume 2.484 eur. Súd prvej inštancie preto dospel k záveru, že určená výška výživného 340 eur plní a dostatočne zodpovedá odôvodneným potrebám maloletého, na ktorých sa má aj pri vyživovacej povinnosti matky podieľať otec. Súčasne prihliadal na príspevok matke formou prídavku na dieťa, ktoré matka aktuálne poberá mesačne v celkovej sume 250 eur. Požadovaná suma výživného by bola neprimeraná odôvodneným potrebám maloletého dieťaťa a nezlučiteľná s príjmami a výdavkami otca, preto súd návrh matky v prevyšujúcej časti zamietol. Zároveň nezhliadol dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré by malo byť výživné priznané pred podaním návrhu, pričom matka také v konaní ani neprezentovala, návrh matky tak zamietol aj v tejto časti. Súd priznal zvýšené výživné počnúc odo dňa podania návrhu. Matka mala zvýšené výdavky na maloletého už v tomto čase a otec sa na týchto výdavkoch zvýšenou mierou nepodieľal. Súd určil aj dlžné výživné za obdobie od 28. novembra 2022 do 31. augusta 2024 vo výške 684 eur a uložil otcovi povinnosť splatiť ho v zmysle § 232 ods. 3 CSP, v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku. O trovách konania rozhodol v zmysle § 52 CMP. Rozhodol tiež o trovách prekladu tak, že nárok na ich náhradu Slovenskej republike nepriznal (§ 155 ods. 2 CSP).

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie matky rozsudkom z 24. apríla 2025 sp. zn. 19CoP/93/2024 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch I. až V. a žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

2.1. Odvolací súd prebral súdom prvej inštancie zistený skutočný stav veci, keďže nezistil dôvody, pre ktoré by bolo potrebné sa od záverov súdu prvej inštancie odkloniť. Ustálil, že predmetom odvolacieho prieskumu bolo posúdiť splnenie zákonných podmienok pre zvýšenie výživného v zmysle návrhu matky. Považujúc rozsudok v odvolaní napadnutej časti za vecne správny, v odôvodnení svojho rozhodnutia zdôraznil hmotnoprávne a procesné predpoklady rozhodovania o zmene vyživovacej povinnosti určenej predchádzajúcim súdnym rozhodnutím, ako aj základné pravidlá pre určenie výšky výživného s dôrazom na zásadu úmernosti životnej úrovne dieťaťa k životnej úrovni rodičov. Uviedol, že o rovnakú životnú úroveň pôjde, keď budú potreby rodiča a dieťaťa dostupné rovnakou mierou. Súd prvej inštancie odôvodnil zistenú zmenu pomerov na strane maloletého a ustálil výšku jeho odôvodnených mesačných výdavkov na sumu 300 eur mesačne, keď nezistil žiadne zvýšené výdavky ohľadom zdravotného stavu maloletého, len zvýšené výdavky v súvislosti s nástupom maloletého do školy.

2.2. Podstata argumentácie matky spočívala v tvrdení, že maloletému nedokáže zabezpečiť takú životnú úroveň, akú má jeho otec v N.. Súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania ustálil, že čistý mesačný príjem otca sa oproti predchádzajúcej úprave vyživovacej povinnosti k maloletému zvýšil len valorizačne (tento v roku 2019 predstavoval sumu 2 808 eur, v roku 2020 sumu 2 770,20 eura, v roku 2022 sumu 2 570,86 eura a v roku 2023 sumu 2 794,33 eura). Poukázal na odlišnú štruktúru výdavkov otca, ktorý len za bývanie a služby spojené s bývaním uhrádza sumu 1 626 eur mesačne. Podľa odvolacieho súdu preto otec nemá nadštandardné príjmy ani majetkové pomery, na základe ktorých by bolo dôvodné priznať výživné na maloletého vo výške 800 eur mesačne. Súd prvej inštancie dospel k správnejmu záveru, že pri zmene pomerov, aké nastali v danom prípade, výška výživného v sume 340

eur mesačne zodpovedá odôvodneným potrebám maloletého, ako aj možnostiam, schopnostiam a majetkovým pomerom otca ako povinného z vyživovacej povinnosti. Matka si plní svoju vyživovaciu povinnosť (aj) osobnou starostlivosťou o maloletého, no jej rozhodnutie študovať v dennej forme štúdia brániace jej riadne sa zamestnať nemôže byť vyhodnotené v neprospech otca. Súd prvej inštancie správne určil výživné v sume zodpovedajúcej metodike určovania výživného. Postupoval aj v súlade s rozhodovacou praxou, keď prihliadol i na výšku prídavkov na maloletého, ktoré poberá matka v celkovej výške 250 eur mesačne. Táto dávka je spôsobilá zabezpečiť aspoň časť potrieb maloletého. Matka má na zabezpečenie odôvodnených potrieb maloletého, ktorých výšku súd ustálil na sume cca 300 eur, k dispozícii sumu 590 eur mesačne. Stále jej tak ostáva približne 290 eur na úhradu poplatkov za výučbu cudzích jazykov či iných záujmových krúžkov pre maloletého. Pokiaľ matka v konaní uvádzala, že chce, aby syn vedel s otcom komunikovať v N. jazyku, a aby sa otec o maloletého viac zaujímal, odvolací súd apeloval na matku, aby v záujme maloletého obnovila kontakt s otcom, keď mu z obsahu súdneho spisu vyplynulo, že matka opustila územie N. v roku 2017 bez súhlasu otca, s otcom nekomunikuje a tento ani len nemá možnosť poznať svojho syna.

2.3. Matka ďalej v odvolaní namietala, že nemala možnosť klásť otcovi pri výsluchu žiadne otázky, lebo tento bol vypočutý dožiadaným súdom v N.. Odvolací súd poukázal, že súd prvej inštancie postupoval v súlade s čl. 12 CMP a zdôraznil, že otec je N. štátnym občanom, preto bolo namieste postupovať v zmysle Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2020/1783 z 25. novembra 2020 o spolupráci medzi súdmi členských štátov pri vykonávaní dôkazov v občianskych a obchodných veciach (vykonávanie dôkazov) tak, že otec bol dožiadaným súdom v N. vypočutý k výpovedi matky na súde prvej inštancie, ako aj k otázkam špecifikovaným samotným súdom. Výsluch otca po preklade do slovenského jazyka bol následne doručený všetkým účastníkom konania, ktorí mali možnosť sa k nemu vyjadriť. V procesnom postupe preto nevzhliadol porušenie princípu rovnosti účastníkov konania. Napokon, súd prvej inštancie podľa odvolacieho súdu správne nevzhliadol dôvod pre spätné priznanie výživného, keď matka nepreukázala a ani len netvrdila existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa. Zdôraznil, že návrh na zvýšenie výživného mohla podať, len čo nastala zmena pomerov.

2.4. Z uvedených dôvodov odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP v spojení s § 2 ods. 1 CMP. O trovách odvolacieho konania rozhodol v zmysle § 52 CMP a § 55 CMP.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala matka (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzovala z § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Navrhla, aby dovolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s rozsudkom odvolacieho súdu [vydaný v konaní vedenom na Okresnom súde Spišská Nová Ves pod sp. zn. 3P/43/2019; pozn.] tak, že zvýši výživné zo strany otca na maloletého zo sumy 300 eur na sumu 590 eur mesačne počnúc 8. septembrom 2022, ktoré je otec povinný uhrádzať k rukám matky vždy do 25. dňa v mesiaci vopred, povolí otcovi uhradiť dlžné výživné v mesačných splátkach vo výške 250 eur splatných spolu s bežným výživným a žiadnemu z účastníkov neprizná nárok na náhradu trov konania ani trov dovolacieho konania. Hoci matka podala dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu v celom jeho rozsahu, z obsahu dovolania je jednoznačne zrejmé, že nímnapáda rozhodnutie odvolacieho súdu len v tej časti, ktorá sa týka zamietajúcej časti (v ktorej bol jej návrh na zvýšenie výživného zamietnutý).

3.1. Porušenie práva na spravodlivý proces a prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP oprela matka o tvrdenie, že v konaní bol porušený princíp rovnosti zbraní, lebo matka nie len že nemala možnosť zúčastniť sa osobne výsluchu otca a klásť mu otázky, ale tento bol nahradený listinným vyjadrením z dožiadaného súdu. Matka pritom v konaní vypovedala a bola aj konfrontovaná. Konajúcim súdom ďalej vyčítala, že prevzali nepreukázané tvrdenia otca o jeho príjmoch, bez toho aby riadne skúmali jeho možnosti, schopnosti a najmä majetkové pomery a nesprávne zistili oprávnené výdavky maloletého. Priznané výživné tak nezodpovedá skutočnej výške oprávnených výdavkov maloletého a majetkovým pomerom otca. Súdy podľa matky rozhodli ultra petitem, lebo priznali zvýšené výživné až odo dňa podania návrhu, napriek tomu, že matka sa nároku na priznanie bežného výživného spätne nikdy nevzdala.

3.2. Prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP a dovolací dôvod nesprávneho právneho posúdenia veci oprela matka o tvrdenie, že odvolací súd nesprávne vychádzal z toho, že pri posudzovaní výšky výživného na maloleté dieťa treba prihliadať aj na mieru, akou sa na zabezpečení odôvodnených

potrieb maloletého dieťa štát. Namietala, že judikatúra vylučuje kompenzáciu zákonnej povinnosti rodiča tretím subjektom, osobitne cudzím štátom. Matka sa nemôže spoliehať, či otec bude ochotný zabezpečiť prídavky na dieťa z N.. Súd tiež nezohľadnil, že matka nepracuje z dôvodu zvyšovania kvalifikácie pre zabezpečenie dlhodobej schopnosti dieťa vyživovať. Odvolací súd pri určovaní výšky výživného v rozpore s judikatúrou (R 24/1972, R 30/1981) odignoroval aj záujem maloletého o aktivity, ktoré matka objektívne nie je schopná financovať.

4. Otec v písomnom vyjadrení k dovolaniu matky uviedol, že dovolanie z hľadiska § 420 písm. f) CSP nie je prípustné, lebo matka opomína, že jej právny zástupca bol súdom prvej inštancie vyzvaný, aby sa vyjadril k výsluchu otca a doručil súdu prípadné doplňujúce otázky, pričom mal tiež možnosť osobne sa zúčastniť na pojednávaní, ktoré dožiadaný súd v N. nariadil za účelom výsluchu otca. K dovolaciemu dôvodu nesprávneho právneho posúdenia zdôraznil, že odvolací súd rozhodol v súlade s matkou prezentovanou judikatúrou a uviedol, že dovolanie nie je prípustné ani podľa § 421 ods. 1 CSP. Navrhol, aby odvolací súd dovolanie zamietol, a aby otcovi priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

5. Kolízny opatrovník v písomnom vyjadrení k dovolaniu matky uviedol, že rozhodnutie odvolacieho súdu považuje za vecne správne.

6. V danom prípade ide o dovolanie matky podané vo veci starostlivosti súdu o maloletých upravenej v piatom diele prvej hlavy druhej časti CMP. Vzájomný vzťah medzi CMP a CSP je vymedzený v § 2 ods. 1 CMP, podľa ktorého sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia CSP, ak tento zákon neustanovuje inak. Keďže § 76 až § 77a CMP neobsahuje odlišnú právnu úpravu dovolania podaného vo veci starostlivosti súdu o maloletých, prípustnosť dovolania bola posudzovaná podľa ustanovení CSP.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) účastníčka konania, zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania; dospel pritom k záveru, že dovolanie matky je potrebné ako neprípustné odmietnuť.

8. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

9. Z hľadiska ústavného aspektu treba rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať si prípustnosť vecí v konaní o dovolaní a vychádzať z toho, že v prvom rade je vecou dovolacieho súdu určovať si koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov za predpokladu, že táto nie je nepriateľská z hľadiska ochrany základných práv a slobôd.

10. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami, ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu z akýchkoľvek dôvodov a hľadísk.

11. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými a jasne čitateľnými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať bezbreho; namiesto je skôr zdržanlivý (uvážený) prístup.

12. Matka vyvodzovala prípustnosť podaného dovolania v prvom rade z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci

samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

13. Dovolací súd už konštantne uvádza, že hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej intenzite, že došlo až k porušeniu práva na spravodlivý proces.

14. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a súčasne dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces.

14.1. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie.

14.2. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napr. o právo na verejné pojednanie vecí za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

15. Dovolateľka prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP a porušenie práva na spravodlivý proces oprela o tvrdenie, že v konaní bol porušený princíp rovnosti zbraní a rozhodnutie odvolacieho súdu vychádza z nedostatočne a nesprávne zisteného skutkového stavu, pričom súčasne nereflektuje matkou uplatnený nárok v plnej miere.

16. Je potrebné uviesť, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo. Dovolací súd preto cez prizmu v dovolaní uplatnených dovolacích námietok skúmal, či došlo k namietaným procesným vadám; tieto v procesnom postupe odvolacieho súdu nezistil.

17. Integrálnou súčasťou práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR je aj relevantné konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (II. ÚS 85/06). Každé konanie súdu alebo iného orgánu, ktoré je v rozpore so zákonom, je porušením ústavou zaručeného práva na súdnu alebo inú právnu ochranu.

18. V zmysle čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd jednou zo všeobecných záruk spravodlivého pojednania vecí pred súdom je zásada „rovnosti zbraní“. Tento princíp je jeden zo znakov širšieho konceptu spravodlivého súdneho konania a vyžaduje, aby každej procesnej strane/účastníkovi konania bola daná primeraná možnosť predniesť svoju záležitosť jej protistrane.

19. Koncept spravodlivého súdneho konania v sebe implikuje právo na kontradiktórne konanie, podľa ktorého procesné strany musia dostať príležitosť predložiť nielen všetky dôkazy potrebné na to, aby ich návrh uspel, ale aj zoznámiť sa so všetkými dôkazmi a pripomienkami, ktoré boli predložené s cieľom ovplyvniť rozhodnutie súdu a vyjadriť sa pred ním. Požiadavka, aby účastníci konania mali možnosť dozvedieť sa a vyjadriť sa ku všetkým zhromaždeným dôkazom alebo k stanoviskám pripojeným v

spise, sa aplikuje aj v mimosporovom konaní.

20. Rovnosť zbrani sa prejavuje ako tzv. funkčná rovnosť (čl. 47 ods. 3 ústavy), ktorú súd zabezpečuje vytvorením rovnakých procesných možností na uplatnenie ich práv a plnenie ich povinností. Zaručuje len procedurálnu rovnosť v konaní, nie rovnosť v zmysle rovnakého či dokonca želaného výsledku pre každého účastníka takéhoto konania.

21. Dovolateľka nedôvodne namietala, že nedostala možnosť participovať na vypočutí otca a spochybníť jeho dôkazy a tvrdenia. Podľa dovolacieho súdu obsah spisu nedáva podklad pre záver, že by došlo k porušeniu zásady rovnosti zbrani, resp. že by matka bola postupom súdov akokoľvek ukrátená na svojich procesných právach. Súd prvej inštancie i odvolací súd vytvorili matke i otcovi rovnakú možnosť vyjadriť sa k veci, k vykonanému dokazovaniu, k priebehu konania a k vyjadreniam, ako aj rovnakú možnosť navrhnúť a predkladať dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, všetko s osobitným dôrazom na najlepší záujem maloletého ako prvoradé hľadisko konania vo veciach starostlivosti súdu o maloletých. Zo zápisnice o pojednávaní konanom na súde prvej inštancie 12. decembra 2023 (č. I. 292 a nasl. spisu) je nepochybné, že matka bola oboznámená s tým, že súd vykoná výsluch otca cestou dožiadaného súdu a za tým účelom odročil pojednávanie na neurčito. Súd zároveň uložil účastníkom konania predložiť do desiatich dní otázku, na ktorú žiadajú, aby sa výsluch zameral. Rovnako nemožno prisvedčiť pravdivosti tvrdení matky, že výsluch otca bol nahradený jeho písomným vyjadrením, keďže zo zápisnice dožiadaného súdu na č. I. 415 o vykonanom výsluchu jednoznačne vyplýva, že výsluch otca sa uskutočnil na neverejnom zasadnutí za prítomnosti sudkyne dožiadaného súdu, ktorá kladla otcovi otázky dožiadané súdom prvej inštancie. Niet pochyb, že šlo o otázky zamerané najmä na zisťovanie schopností, možností a majetkových pomerov otca. Zápisnica z tohto výsluchu, preložená do slovenského jazyka, bola doručená právnomu zástupcovi matky na vyjadrenie, matka mala možnosť oboznámiť sa s tvrdeniami otca a kvalifikovane na ne reagovať. Rovnako mala možnosť na nasledujúcom pojednávaní, na ktorom sa vykonávalo dokazovanie, predniesť ďalšie dôkazné návrhy, keď zo zápisnice o pojednávaní zo 17. júna 2024 je zrejmé, že súd dal účastníkom konania možnosť vyjadriť sa k dokazovaniu, ako aj uviesť ďalšie návrhy na jeho doplnenie. Matka žiadne ďalšie dôkazné návrhy v konaní nepredniesla. V tomto smere si treba uvedomiť, že ani vyšetrovací princíp a princíp materiálnej pravdy nenegujú procesnú aktivitu účastníkov konania pri substancovaní skutkového základu.

22. Z práva na spravodlivý súdny proces pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej voľou a požiadavkami, ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porov. napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

23. Matka v dovolaní prezentovala aj nesúhlas so skutkovými zisteniami, namietajúc najmä výšku súdom ustálených oprávnených výdavkov otca a maloletého. Dovoláním sa ale nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutočného stavu (§ 35 CMP) sú povolané sudy prvej a druhej inštancie ako skutkové sudy, a nie dovolací súd, ktorého prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly má dovolací súd možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (napr. tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov atď.) a či konajúcimi súdmi prijaté závery nie sú svojvoľné, neutržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces.

24. Dovolací súd, viazaný obsahom dovolania, kontrolou postupu súdov nižších inštancií pri zisťovaní skutočného stavu veci nezistil, že by konanie bolo postihnuté akýmikoľvek závažnými deficitmi v dokazovaní, ani že by konajúcimi súdmi prijaté závery boli svojvoľné, neutržateľné alebo prijaté v

zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Z okolností preskúmanej veci vyplýva, že sudy oboch inštancií v rámci zisťovania skutočného stavu veci (§ 35 CMP) postupovali v súlade so základnými princípmi civilného mimosporového konania, t.j. v súlade s vyšetrovacím princípom, princípom oficiality, ako aj so zachovaním princípu rovnosti účastníkov, najmä vo vzťahu k maloletému dieťaťu (čl. 4, čl. 5 a čl. 6 Základných princíпов CMP).

24.1. Z rozhodnutia odvolacieho súdu (najmä body 20. až 26.) v spojení s rozsudkom súdu prvej inštancie (najmä bod 41.) je zrejme, z akých skutočností vychádzali sudy pri posudzovaní zmeny pomerov odôvodňujúcich zvýšenie výživného, ako aj pri ustálení výšky oprávnených výdavkov maloletého a zisťovaní možností, schopností a majetkových pomerov oboch rodičov. Správne pritom prihliadali najmä na zachovanie zásady úmernosti životnej úrovne dieťaťa k životnej úrovni rodičov. Konajúcim súdom nemožno vyčítať, že sa nestotožnili so skutkovým stavom tak, ako ho z vykonaného dokazovania vnímala dovolateľka, ako ani že nerozhodli podľa jej predstáv.

25. Dovolací súd konštatuje, že matkou uplatnené dovolacie námietky svedčia skôr o snahe vyvolať procesne neprípustný dovolací prieskum, než začať kvalifikovaný dialóg s dovolacím súdom. Matka rozporovala najmä nesprávne zistenia vo vzťahu k majetkovým pomerom otca, ako aj nesprávne skutkové závery ohľadom odôvodnených potrieb maloletého, čím implicitne vytýkala nedostatok či nesprávnosť skutkových podkladov pre súdmi vyvedený právny záver. V danom prípade ale konajúce sudy postupom súladným so základnými princípmi civilného mimosporového konania náležite zistili skutočný stav veci (§ 35 CMP), pričom do odôvodnení svojich rozhodnutí dostatočne premietli svoje úvahy korešpondujúce s požiadavkou, aby najlepší záujem dieťaťa bol skutočne popredným hľadiskom pri rozhodovaní o zvýšení výživného spolu so zdôraznením práva dieťaťa podieľať sa na životnej úrovni oboch rodičov (§ 62 ods. 2 CMP). Správnosť súdmi riešených skutkových otázok nemohla byť v dovolacom konaní podrobená meritórnemu prieskumu, lebo dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

26. Napokon, matka odvolaciemu súdu vytýkala aj to, že rozhodol v rozpore s jej návrhom, keď nepriznal nárok na zvýšenie výživného aj spätne pred dňom začatia konania, hoci sa tejto časti nároku nikdy nevzdala. Aj v tomto smere ale dal odvolací súd matke jasnú a zrozumiteľnú odpoveď v bode 31. odôvodnenia napadnutého rozsudku. Vysvetlil, že podľa § 77 ods. 1 ZR možno výživné pre maloleté dieťa priznať len odo dňa začatia súdneho konania a ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa, možno toto priznať spätne odo dňa začatia konania. Už súd prvej inštancie pritom vo vzťahu k tejto časti matkou uplatneného nároku zdôraznil, že matka žiadne dôvody hodné osobitného zreteľa nepreukázala a také v konaní ani len netvrdila. V tejto procesnej situácii nemožno považovať postup konajúcich súdov za nesprávny.

27. Vzhľadom na uvedené dovolací súd vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP nezistil, preto je aj dovolanie matky v tejto časti procesne neprípustné, čo je dôvod na jeho odmietnutie podľa § 447 písm. c) CSP.

28. Keďže konanie vadou podľa § 420 písm. f) CSP postihnuté nebolo, dovolací súd pristúpil k posúdeniu dovolania z hľadiska matkou namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci odvolacím súdom v zmysle § 421 ods. 1 CSP.

29. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

30. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP). Sama polemika dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté

spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu niektorého problému, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 CSP.

31. Matka k uplatnenému dovolaciemu dôvodu v zmysle § 432 CSP uviedla, že odvolací súd nesprávne vychádzal z toho, že pri posudzovaní výšky výživného na maloleté dieťa treba prihliadať aj na mieru, akou sa na zabezpečení odôvodnených potrieb maloletého podieľa štát. Namietala, že judikatúra vylučuje kompenzáciu zákonnej povinnosti rodiča tretím subjektom, osobitne cudzím štátom. Odvolací súd podľa dovolateľky nezohľadnil, že matka nepracuje z dôvodu zvyšovania kvalifikácie pre zabezpečenie dlhodobej schopnosti dieťa vyživovať, napokon odignoroval aj záujem maloletého o aktivity, ktoré matka objektívne nie je schopná financovať.

32. Pokiaľ matka takto formulovanou dovolacou argumentáciou mienila odvolaciemu súdu vyčítať, že vec nesprávne právne posúdil, lebo sa odklonil od rozhodovacej praxe v obdobných veciach [dovolací dôvod v zmysle § 432 CSP v spojení s § 421 ods. 1 písm. a) CSP], dovolací súd na tomto mieste pripomína, že prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa týkajú maloletého, je najlepší záujem dieťaťa. Závery súdov pri posudzovaní otázky najlepšieho záujmu dieťaťa sú výsledkom procesu komplexného vyhodnotenia skutkových okolností konkrétnej veci, ktoré v konaní vyšli najavo a ktoré v rámci zásady voľného hodnotenia dôkazov súd viedli k prijatiu toho-ktorého rozhodnutia.

32.1. Dovolací súd vo svojej rozhodovacej praxi zastáva názor, že nie je možné precedenčne zaviazat' súdy ku konkrétnemu spôsobu rozhodovania pri existencii určitej okolnosti, pretože záver o tom, čo je v najlepšom záujme dieťaťa pri rozhodovaní o úprave vyživovacej povinnosti rodičov k deťom, je vždy výsledkom posúdenia vysoko individuálnych skutkových okolností, ktoré sú nezameniteľné s okolnosťami relevantnými v iných veciach, pretože kritériá na určenie rozsahu vyživovacej povinnosti (schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného ako aj odôvodnené potreby dieťaťa a ďalšie) sú rozdielne a odlišujú sa od prípadu k prípadu. Vďaka tomu potom môže súd prijať celkom jedinečné a konkrétne závery "šité na mieru" pre ten-ktorý prípad a dosiahnuť tak v súdnom konaní vo veciach starostlivosti o maloletých sledovaný cieľ, t. j. najlepší záujem maloletého. Preto ani nemôže reálne existovať ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu ohľadom určenia, kedy možno hovoriť o najlepšom záujme maloletého dieťaťa, každé jedno rozhodnutie je individuálne pre daný prípad a nemôže byť považované za pravidlo pre iné prípady, i keby formálne vykazovali rovnaké skutkové okolnosti.

33. V posudzovanom prípade podľa názoru dovolacieho súdu súdy oboch inštancií náležite aplikovali pre vec relevantné ustanovenia ZR, vzali do úvahy všetky rozhodné skutočnosti, ktoré vyšli v konaní najavo, a na podklade svojich (individuálnych) skutkových zistení dospeli k záveru, že návrh na zvýšenie výživného na maloletého zo strany otca je odôvodnený len sčasti. Nezistili, že by otec mal nadštandardné príjmy či majetkové pomery, na základe ktorých by bolo dôvodné priznať výživné na maloletého vo výške 800 eur mesačne.

34. Matka odvolaciemu súdu vytýkala, že pri rozhodovaní o výške vyživovacej povinnosti otca k maloletému nesprávne prihliadol na mieru, akou sa na zabezpečení odôvodnených potrieb maloletého podieľa štát formou prídavku na dieťa. Tým sa mal odvolací súd odkloniť od rozhodovacej praxe vyjadrenej v rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/32/2018.

35. Pre právnu otázku v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP je charakteristický odklon jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky a odvolací súd sa svojím rozhodnutím odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (R 83/2018). Neuzavretý výpočet obsahu pojmu ustálená rozhodovacia prax je obsiahnutý v rozhodnutí publikovanom ako R 71/2018. Treba mať na pamäti, že ustálenú rozhodovaciu prax netvorí jediné relevantné rozhodnutie dovolacieho súdu o spornej otázke, ktoré nie je publikované v zbierke alebo nasledované ďalšou rozhodovacou činnosťou (IV. ÚS 459/2022).

36. Dovolací súd, viazaný iba vymedzením právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie dovolacieho

súdu, ktoré považuje dovolateľka za nesprávne, zohľadniac aj tie svoje stanoviská a rozhodnutia, ktoré žalobkyňa v dovolaní neoznačila (sp. zn. I. ÚS 51/2020), poznajúc vlastnú rozhodovaciu prax, uvádza nasledovné. Otázkou vzájomného vzťahu výživného a dávok štátnej sociálnej podpory už dovolací súd riešil a táto bola ustálená vyriešená v rozhodnutí najvyššieho súdu z 19. marca 2018 sp. zn. 3Cdo/88/2017 publikovanom v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako R 65/2018 tak, že súd pri určovaní výšky výživného na maloleté dieťa prihliada i na to, do akej miery sú potreby maloletého hradené z dávok štátnej sociálnej podpory. Najvyšší súd v predmetnom rozhodnutí explicitne vyslovil, že prídavok na dieťa je štátnou sociálnou dávkou, ktorou štát prispieva oprávnenej osobe na výchovu a výživu nezaopatreného dieťaťa. Hoci vyplácanie prídavkov na deti nenahrádza plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom, rodinné prídavky môžu predsa len sčasti uhradiť odôvodnené potreby maloletého dieťaťa. Súd preto pri určovaní výšky výživného na maloleté dieťa musí prihliadať aj na to, do akej miery sú potreby maloletého hradené z takýchto zdrojov.

37. Povedané inak, dávky štátnej sociálnej podpory, či už sú poskytované z tuzemských alebo zahraničných zdrojov, nie sú náhradou rodinných príjmov, ale majú pomáhať riešiť štátom uznávané sociálne situácie. Vo všeobecnosti platí, že štát sa podieľa na krytí nákladov na výživu a ostatných základných potrieb detí a rodín, pokiaľ to z hľadiska sociálneho a ekonomického odôvodňujú v ňom pretrvávajúce pomery.

38. V danom prípade odvolací súd prihliadal na skutočnosť, že na úhrade odôvodnených potrieb maloletého sa istou mierou podieľa aj štát (a to aj cudzí štát) formou prídavku na dieťa. Rozhodnutie odvolacieho súdu vychádza zo záverov, že oprávnené výdavky maloletého, ustálené v sume 300 eur mesačne, sú do sumy 250 eur pokryté N. i slovenskými prídavkami na dieťa a v prevyšujúcej výške (a aj nad rámec) zabezpečil ich krytie výživným zo strany otca stanoveným v sume 340 eur mesačne. Odvolací súd celkom zjavne nezaložil svoje rozhodnutie na závere, že by dávky štátnej sociálnej podpory nahrádzali zákonnú vyživovaciu povinnosť otca k maloletému, ale správne tieto považoval iba za komplementárne zdroje spôsobilé sčasti uhrádzať odôvodnené výdavky maloletého, ktoré nebolo možné opomínať. Právne posúdenie veci by bolo možné považovať za nesprávne len vtedy, ak by odvolací súd dospel k záveru, že po priznaní sociálnych dávok by už maloletý nemal mať právo podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov (a že by už nemal právo na výživné zo strany rodičov), čo nie je daný prípad.

39. Žiada sa uviesť, že prijatý záver odvolacieho súdu o výške zvýšeného výživného, ktorý dovolateľka spochybňuje, bol výsledkom procesu komplexného vyhodnotenia jedinečných skutkových okolností prejednávanej veci, ktoré v konaní vyšli najavo a ktoré v rámci zásady voľného hodnotenia dôkazov súd viedli k prijatiu tohto rozhodnutia. Pokiaľ matka v dovolaní namietala aj to, že odvolací súd pri určovaní výšky výživného nezohľadnil jej snahu o získanie kvalifikácie za účelom zabezpečenia dlhodobej schopnosti vyživovať maloletého a nezohľadnil jeho záujem o aktivity, ktoré matka nedokáže financovať, dôvodnosti tejto časti dovolacej argumentácie matky nemožno prisvedčiť. Viazaný skutkovým stavom tak ako ho ustálil odvolací súd, dovolací súd na tomto mieste opakuje, že súdmi oboch inštancií ustálené a preukázané odôvodnené výdavky maloletého v sume 300 eur sú v plnej miere kryté výživným zo strany otca a prídavkami na dieťa. Odvolací súd správne poukázal, že matka má k dispozícii 590 eur mesačne na zabezpečenie potrieb maloletého. Sumu prevyšujúcu odôvodnené mesačné potreby maloletého môže použiť na úhradu poplatkov za prehlbovanie vzdelávania maloletého, či rozvoj jeho záujmov a záľub (R 30/1990). Matka zabezpečuje výživu maloletého najmä osobnou starostlivosťou, nemá súdom určenú vyživovaciu povinnosť k maloletému. Nesprávne si preto vykladá závery súdnej praxe, pokiaľ argumentuje, že sa riadnym štúdiom sama sústavne pripravuje na budúce povolanie. Potreby maloletého sú zabezpečené, pričom výživné zo strany otca neslúži na úhradu odôvodnených potrieb matky; ak matka nie je schopná sama sa živiť, nastupuje vyživovacia povinnosť jej rodičov (porov. R 35/1969).

40. Dovolateľka, poukazujúc na procesné rozhodnutia najvyššieho súdu alebo na rozhodnutia, ktoré vecne a skutkovo nesúvisia s posudzovanou vecou (3Cdo/40/2015, 3Cdo/81/2019, R 24/1972, R 30/1981), nesprávne právne posúdenie veci v skutočnosti odôvodnila spochybnením skutkových zistení,

ku ktorým dospeli súdy nižších inšancií. Dovolací súd zdôrazňuje, že takto v dovolaní nastolené otázky, ktoré majú skutkovú (nie právnu) povahu, nemôžu byť relevantné z hľadiska § 421 ods. 1 písm. a) CSP a nemôžu viesť k založeniu prípustnosti dovolania matky v zmysle tohto ustanovenia.

40.1. Uvedené odôvodnenie dovolania a samotná polemika matky s rozhodnutím odvolacieho súdu nepredstavuje vymedzenie právnej otázky tak, ako to predpokladá § 421 ods. 1 CSP v spojení s § 432 ods. 2 CSP. K tomu dovolací súd považuje za potrebné poznamenať, že právnym posúdením veci je aplikácia práva na zistený skutkový stav. Je to činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu pod príslušnú právnu normu, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri právnom posúdení veci však rieši právne otázky, nie skutkové, preto nemožno dovolanie podané pre nesprávne právne posúdenie veci odôvodniť spochybnením skutkových záverov odvolacieho súdu, ktorých riešenie predchádzalo riešeniu právnych otázok. Preto námietky dovolateľky týkajúce sa spochybnovania skutkových zistení a skutkových záverov považuje dovolací súd za neopodstatnené. Navyše, úlohou odvolacieho súdu v rámci dovolacieho konania nie je riešenie skutkových otázok, pretože dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP). Dovolanie matky v tejto časti preto nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi, lebo skutková otázka nemôže byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP.

41. Zhrnúc už uvedené, dovolací súd konštatuje, že dovolateľka neopodstatnene namietala, že rozhodnutie odvolacieho súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Dovolací súd nezistil, že by v danej veci išlo o naplnenie dovolacieho dôvodu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) v spojení s § 432 CSP. Dovolanie aj v tejto časti smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné, v dôsledku čoho dovolací súd dovolanie matky ako celok odmietol podľa § 447 písm. c) CSP pre jeho procesnú neprípustnosť.

42. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 CSP a § 52 CMP tak, že vyslovil, že žiadnemu z účastníkov nárok na ich náhradu nepriznal.

43. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.